

CLARA MEIJER-WICHMANN PENNING 2005

De Liga voor de Rechten van de Mens reikt in samenwerking met J'accuse elk jaar bij gelegenheid van de Dag van de Rechten van de Mens op de 10de december de Clara Meijer-Wichmann Penning uit een persoon of instantie die zich in Nederland zeer verdienstelijk heeft gemaakt voor de mensenrechten. Anno 2005 is deze penning op grond van het hierna volgend rapport van de jury, welke wordt gevormd door de leden van de Raad van Advies van de Liga, toegekend aan de politiek advocate

BRITTA BÖHLER

Britta Böhler zet zich op niet aflatende wijze in voor de fundamentele mensenrechten hier te lande, in het bijzonder voor die rechten welke bedreigd en aangetast worden door allerlei wetten en overheidsmaatregelen die worden ingevoerd in het kader van terreurbestrijding, veiligheid en integratie. Daarom wordt haar de penning toegekend.

RAPPORT VAN DE JURY

Britta Böhler (1960), Duitse van geboorte, sinds 1991 woonachtig in Nederland, in 1994 beëdigd als advocaat in Amsterdam, is juriste en filosofe. Zij is cum laude gepromoveerd in de rechtsfilosofie. Zij is enkele jaren bestuursvoorzitter van de Stichting Greenpeace Nederland geweest, welke functie zij in 2002 heeft neergelegd, omdat zij een van de advocaten was geworden die de verdediging van de verdachte op de moord van Pim Fortuyn op zich hadden genomen. Zij is partner van het Amsterdamse kantoor Böhler, Franken, Koppe, Wijngaarden advocaten, dat het vervolg is van het advocatenkantoor Van den Biesen en Prakke. In 2003 heeft zij de Amsterdamse Dekenprijs gekregen voor haar uitstekende werk als advocaat, in het bijzonder omdat zij gezien kan worden als een zuiver voorbeeld hoe advocaten moeten optreden in de media.

Van haar publicaties noemen wij de boeken *De Zwerftocht van een Leider: achter de schermen van de zaak Öcalan* (2000) en *Crisis in de Rechtstaat: spraakmakende zaken, verborgen processen* (2004). In dit laatste boek behandelt zij op rustige en overtuigende wijze allerlei zaken, waarin zij veelal als raadvrouw betrokken was. Daaruit blijkt hoezeer de rechtstaat en de mensenrechten in Nederland uitgehold zijn en hoezeer de politici en de samenleving zelf deze schendingen van mensenrechten acceptabel zijn gaan vinden, ja er op aandringen.

In woord en geschrift doet Britta Böhler in deze dagen prominent mee aan de gedachteswisseling inzake terrorisme, veiligheid en integratie. Haar boeken, haar artikelen in kranten en tijdschriften, haar optredens voor de televisie getuigen daarvan. Zij neemt in dat publieke en politieke debat een bezwerend standpunt in, waarbij zij haar felle kritiek richt op zowel de regering, als de volksvertegenwoordiging, als de media. Zij waarschuwt voor het doorslaan in de

strijd op het terrein van terrorisme, veiligheid en integratie. Dat doorslaan dreigt onze rechtstaat te ondermijnen. In *Crisis in de Rechtstaat* schrijft zij: "Onnadenkende en onkundige politici, gelegenheidswetgeving, focus op vrijheid - er zijn voldoende risico's die fundamentele waarden van de rechtstaat kunnen aantasten. En dat gebeurt ook, stelselmatig en steeds dieper".

Britta Böhler afficheert zich als politiek advocate. Voor haar tellen de politieke aspecten, de geschiedenis en de achterliggende motivatie van met name overtuigingsdaders sterk mee. Het gaat haar om de strijd met de macht van de staat. Deze moet beteugeld worden, in casu verspreid blijven. De scheiding van de wetgevende, de uitvoerende en de rechterlijke macht (de in de tijd van de Verlichting geformuleerde trias politica) moet blijvend gekoesterd en gerespecteerd worden. Politici moeten niet op de stoel van de rechter zitten. De onafhankelijke rechtspraak moet verdedigd en gesauveerd worden.

Vanuit haar beroepsopvatting heeft Britta Böhler de afgelopen jaren gerucht makende zaken behandeld, dan wel daaraan haar bijdrage geleverd. Genoemd worden: de verdediging van de Koerdische PKK-leider Abdullah Öcalan; de uitzetting naar Noorwegen van de mullah Krekar; de Rotterdamse terroristenzaak Al Aqsa; de verdediging van Volkert van der Graaf, de moordenaar van Pim Fortuyn. Zij zou niet gearzeld hebben om ook Mohammed Bouyouen, de moordenaar van Theo van Gogh, te verdedigen, maar moest dat om praktische redenen aan advocaat Peter Plasman overlaten.

Britta Böhler en haar collega Liesbeth Zegveld hebben oud ambassadeur Maarten Mourik met raad en daad bijgestaan in diens strijd tegen Jorge Zorreguieta in de tijd rond het huwelijk van kroonprins Willem Alexander. In zijn boek *Dubbelgevecht* (p.49) schrijft Mourik: "Twee jonge vrouwen die even charmant als scherpzinnig

zijn. Mijn 'raadvrouwen' om formeel te zijn. Liever denk ik aan hen als mijn 'beschermengelen'."

Britta Böhler sympathiseerde in haar jeugd in Duitsland met ideeën van de Rote Armee Fraktion, koesterde bewondering voor Ulrike Meinhof en was verontwaardigd over de wijze van vervolging. In Nederland voegde zij zich bij het advocatenkantoor van Ties Prakken, nu hoogleraar strafrecht aan de Universiteit Maastricht, voorheen jarenlang bekend staand als 'moeder der krakers', die milieuactivisten, krakers en antimilitaristen bijstond, wanneer deze botsten met de autoriteiten.

Britta Böhler oogst naast bewondering en instemming ook veel afwijzende kritiek. Links populisme wordt haar voor de voeten geworpen. Ook spijkers op laag water zoeken. Maar - principieel liberaal in de zin van principieel opkomend voor de rechten van de burger in een vrije en democratische rechtstaat - maakt zij zich er zorgen over dat het politieke opportunisme het nogal eens wint van het recht en dat hier sprake is van een sluipend proces dat grote alertheid vergt. Zij beseft overigens tot haar teleurstelling dat maar weinig mensen zich daar druk over maken.

De motivatie voor het doen en laten van Britta Böhler is verwoord in een recent interview met de advocaat Peter Plasman, waar hij zegt: "Het strafrecht geeft de overheid bevoegdheden, maar beschermt de burger ook tegen de overheid. De kracht van die bescherming blijkt pas als er spanning op komt te staan. Ik twijfel nu wel of het zo stevig is als ik hoop dat het is. Ik vraag me af of we er wel zuinig genoeg op zijn. Aan het wegnemen van bescherming onder het mom van terrorisme hangt een zwaar prijskaartje."

Britta Böhler, politiek advocate, verdient vanwege haar instelling en haar opstelling eerbetoon in de vorm van de toekenning van de Clara Meijer-Wichmann Penning 2005.

J'accuse

AMSTERDAM, 9 DECEMBER 2005

DE VOORZITTER VAN DE LIGA
VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

DE VOORZITTER VAN J'ACCUSE

CLARA MEIJER-WICHMANN (1885-1922) studeerde rechten. Als studente was zij reeds actief in de feministische beweging. Zij keerde zich tegen het bestaande strafrecht, dat zij geheel verwierp, en had als schrijfster en docente (o.a. in de Internationale School voor Wijsbegeerte in Amersfoort) grote invloed in kringen rond de antimilitaristische en libertaire socialistische bewegingen. Zij verwierp principieel iedere vorm van dictatuur, verwierp het denken in termen van 'vriend of vijand' en betoogde steeds dat de middelen in overeenstemming met het doel moesten zijn in de strijd voor een betere wereld.